

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1881.

Kolozsvár, szombat, február 26

Tizenegyedik évfolyam.

AZ AZ ÉDES HABARÉK.

Kolozsvár, február 25.

Született vala az isten adta, és nem tudta: hogy miért? Tengődik pedig most is, és nem tudja: hogy minek? Ez árnyék-világból kimulni fél, s nem tudja senki: hogy mi miatt. Reménykedik még: is a jövő üdvözülésben, és nem tudja senki: hogy mi végett. A háboródó zavarban a méhe volt, a melyben fogant, s eredeti bélyegét ott viseli első napja óta homlokán: zavarban van önmagával, vele zavarban mindenki.

Pedig mikor a világra jött: olyan szerető kíváncsisággal, olyan jóakaró érdeklődéssel hallgattuk együgyű gyűgyö-gését, lestük esetlen botorkálását! Azt hittük, hogy majd csak megerősödik, s talán még adoptálva örökünkbe is ülhet, ha egyszer nekünk is az örök világosság fényeskedendik.

S mit csinált a szerencsétlen?

Alig kezdett a foga nőni, oly éke-lentől szipott és lármázott, hogy a nem-zet minden finomabb hallású fia sietett füleit bedugni, nehogy dobláhtyája meg-repedjen. A ki nem járt el elég óvato-san, vagy a ki éppen maga akart gyűgyö-ni a lármára, hogy vizsgálja, mikép van e valami értelme, — annak ugyan meg-esett, mert érzi-e tompa lön, mai nap-ság is süket — minden igazság meg-hallására. Mi megütdő aggo-dalommal és önzetlen féltéssel intettük: hogy az istenért, ne feledkezzék meg-magáról, eshető hivatásáról. Az önzetlen-ség szép szava hiába volt, mert az isten-adta habarékja, a mint kamazodó ide-jébe jutott, — egyre csak duhajkodott és rikoltozott, úgy hogy még véd-szent-je, szent Pál is odahagyta, mint ama ne-vezetes napon vagy éjen — a hagyó-mány nem beszél egész határozottan — az oláhokat.

Nó hiszen, most állott még csak azután a sarkára! Ráncos, ropogós csiz-mát húzott, cifra szlirt vetett a nyaká-ba, pörge kalapot csapott a fejére, sal-lagos kostöket akasztott a korczába s fokos kapott a kezébe és azt a levegő-ben rázza, vitatta: hogy ki a legény — a parlamentben?

Czenk volt előtte mindenki, — csak ő az igaz magyar. S addig dobáló-zott a hangzatos vádakkal: a kishitűsé-gel, meghunyászkodással, corruptióval, s a seregek ura tudja, hogy még mivel, hogy a nemzet meghökkent, s elfordult —

A KELET TÁRCZÁJA.

Néhány emlékezetes esemény le-írása 1848—1861-ig.

(Az „Observatoriuln” után: Móricz István.)

(Folytatás.)

Itt a hadbíró ujong megjegyyezte szemre-bányólag a püspökök: „Látja, miként hazaár-lóknak nevezi azokat, a kik visszatérnek Pestről.”

Traschenfels hadbíróknak a megjegyzése, valóságos boszantás volt. Mert nem épen Lemé-nyi püspök, s vele majdnem egyidőben Siaguna püspök hagyták el, az elsők közt, Pestet és az országgyűlést s tértek vissza egyházmegyéjükbe? Következésképp, ha a magyarok e távozást áru-lásnak tartották, akkor a magyar logika szerint, e két püspök is, az eltávozási naptól kezdve, a hazaárulók lajstromába kellett volna hogy ke-rüljen. Siaguna András püspököt azonban nem 1848 október havában, hanem csak 1849 január havában vezették be a lajstromba, miután a pü-spök, a N. Szebenben, Pfersmann tábornok s Sal-mon a szászok grófja jelenlétében tartott s 14 szász és 7 románból alakult rendkívüli gyűlés-ben, köztekező fontos szavakat mondotta: „Ura-ina, nem egyeztek belé, hogy az Oláhországban elhelyezett orosz seregek segítségét kérjük? Azt hiszem, jól vagyok értesülve a magyarok cél-jairól, mely nem más, mint megsemmisíteni a román és szász nemzetet, s a halál borzalma fog el, midőn elgondolom, hogy a két millió ro-mánból, alig 200.000, s a 200.000 szászból, alig 20.000 fog megmaradni. Hogy magamra vállal-jam e kiontott sok vérért a felelősséget, inkább kész vagyok e kereszttel együtt, a püspöki méltóságtól is megválni.”

az ő igaz magyar habarékjától, mely or-szág-világ előtt meghurcolta, s egy csepp becsületet sem akart rajta hagyni. Es fo-gyott, az édes, számban és erőben, de nem akarta érteni: hogy áll az ő dolga. Személyes önérdékét kikürtölte a nem-et közérdekének, személyes gyűlöletét ki-adta a haza szeretetének, — s azt hitte, hogy más elhiszi, a mit maga nem hisz. A nemzet pedig azt a rettenetes igaz és őszinte hazafiságot, melylyel a habarék keltette előtte magát, fölismer-te mielőbb; fölismer-te: hogy az nem egyéb, mint a türelmetlen ambíciók bár-sony-székről való álmodozásának félre-beszélése; fölismer-te, hogy ez még nem egyéb, mint egy ember miatt való dü-höngés magánkivülisége; s végre fölis-mer-te, hogy ez még nem egyéb, mint oly sajnálatra méltó állapot, mely beszámítás alá nem esik: — így az egész habarékot kitörölte a számításából.

S az az édes habarék mindezt még ma sem veszi észre; nem eszméleti még a kassai és kanizsai eset sem. Kassán és Nagy-Kanizsán a mérsékelt ellenzék ha-zafias elemei csatlakoztak a kormány-párthoz, s közös egyetértéssel egyeztek meg a képviselőjelölt személyében. A kassai és nagy-kanizsai értelmiség e ha-zafias eljárása, melylyel a szélsőbalt igye-kezik a cselekvés teréről leszorítani, ex-tasisba hozza a fővárosi habarodott jour-nalistikát.

Felajdulnak tájékozó és toporzékoló dűfivel, s óva intik Kassát és Kanizsát, sőt K o l o z s v á r t is, hogy őrizkedjenek a józanságtól, a komoly elemek szövetsé-gétől; s inkább vesszen a közjogi alap, az egész kiegyezés, minthogy Tisza megmaradjon!

Ime, a te képed, kedves „Pesti H a b a r é k”.

Hát nem elv, de személy, nem be-látás, de vak indulat, a mi vezet?

Szánjuk a szerencsétlent, s ne kár-hoztassuk, hisz nehéz betegség ez.

Könyörülj Isten, könyörülj meg rajta!

Ugy van ő ama névvel, mint a bika a vörös színnel, ez ha látja, az ha hall-ja, megvadul, s csak búsan és iszonya-tosan bóg.

Azonban mégis magára nézve ki-vánatos volna, ha egyszer valahára ki-bontakoznék zavarából s ne számítana mindég és mindenütt félre. Higgye meg, hogy a vidék, s különösen Kolozsvár mérsékelt elemei nem oly elfogultak és elva kultak, mint ő, hogy azon esetre,

Mintegy három nappal ezután András pü-spök, kísérve Müller senator s Diosinie vicarius-tól, elutazott Bukarestbe s onnan Bécsbe.

Csodálkozhat-e valaki, ha ily zavaros rém-uralomban, milyen ez is volt, Leményi püspök is mindent elkövetett, hogy lelkszeit s a nép köztül számtalant, megmentsen a bitófától?

Leményi János püspököt megvédte 1848 október havi körlevele is. Új példa ez is, mit jelenten az, ha az egyház fejei, egy korlátlan kormány alatt, politikai ügyekbe s pártkülzdel-mekbe vegyülnek.

Jegyzőkönyv hiteltesítő tanuk gyanánt, és s Popu Gábor lugosi kanonok szerepeltünk. Kez-detben Traschenfels hadbíró sok részvétet tanu-sított a püspök ügye iránt; e közben csak ő tudhatta, mily utasításokat kaphatott különösen Urbán által, ki nagyon gyűlölte a püspököt s ki természetileg is vad katona volt; mert, mi-után az első investigatio eredménye felsőbb hely-re folterjesztetett, a hadbíróknak a második in-vestigatióra szigorú rendelet adatott ki, a mikor is az illető az összes pontokat a legnagyobb szigorral vette újból elő, a mint azt fennebb kimu-tattam. Akkor mondá a szegény püspök nekem: „Ah! barátom, most jól látom, miszerint fejem-mel kell hogy kezeskedjem!”

Nem sokára ezután megérkezett Urbán pa-rancsnok utján, Wohlgenuth kormányzó írásbeli rendelete, hogy Leményi püspök 24 óra alatt feltétlenül mondjon le a püspökségről, mivel el-lenkező esetben, minden kimélet nélkül, a leg-nagyobb szigor fog ellene alkalmaztatni.

Midőn a püspök e zsarnoki rendeletet ve-te, Branculul-al (a kormányszéknél volt alkal-mazva, Récsi sógora) a püspök szobájában vol-tam. A szerencsétlen püspök elkezdett reszketni s ájulás fogta körül; én egy pohár vizért sza-ladtam. Miután a szenvedő magához tért, elkül-

ha a szélsők ellenében a közjogi ki-egyeztetést félteni s előrelátólag védeni kell, csak az elv fogja vezetni őket, nem tö-rődve a személylyel, s tömörítve csatla-koznak nemesen és józanon a kormány-párthoz, hogy diadalra vigyék azt, ki a kiegyezés és béke lobogóját tartja ke-zeiben! S bizony-bizony a kolozsvári kormánypárt, ha kisebbségben lenne, hasonlóképpen tenne!

Mert egyedül ez az okos és haza-fias politika! (—)

Ag örög hadikészülődésekhez. Athenai hírek szerint az ottani egyetemen meg-szüntették az előadásokat, és a tanulók nagy része a hadseregbe lépett. Az egyetem valósá-gos katonai laktanya lett, s nagy mennyiségű hadiszert halmoztak benne fel. Athenben 14 ezred katonaság állomásozik. György király a lázas sietséggel folytatott hadgyakorlatokon naponként személyesen részt vesz. A pireusi ki-kötőben két új váracsot fejezték be, s torpedó-kat állyesztenek el. Az ottani vörös kereszt egy-let roppant tevékenységet fejt ki, s nagy össze-geket gyűjt össze. Dániából érkezik oda sok orvos. A fővárosban időző gögög tisztok utasítást kaptak, hogy néhány száz lóval többet vásárol-janak, mint 1400 drb. — Szóval háborus ott a levegő nagyon.

A belügyminiszter az Orsz. Ért. szerint értesíté az összes hatóságokat, hogy mi-után újabb időben igen gyakran fordul elő azon eset, hogy irodalmi és művészeti tárgyak ható-sági közbenjárás s engedély nélkül közvetlenül küldetnek be az udvarhoz, minthogy ily eljárás az e részben fennálló szabályokkal ellenzék, a cs. és kir. főkamariási hivatal megkeresése folytán ezennel figyelmeztetnek az érdekeltek a fennálló szabályra, mely szerint ily tár-gyaknak legmagasabb helyre leendő beiktál-betése az engedélyt előzetesen kell a rendes hatóság közvetítése mellett a cs. és kir. főkama-rási hivatal útján kikérni, és hogy ezen kérvény-ben a legfelsőbb helyen bemutatni szándékol-t tárgy pontosan leírandó, a nélkül azonban, hogy a tárgy maga is csatoltatnék. Az ily előzetes engedély nélkül közvetlenül érkez küldemények ezenül vissza fognak utasítatni.

A Háromszék-Barczasági vicinalis vasút.

(Folytatás.)

Habár ezen irányban a vaspálya kerülő-ke tesz, mégis ezen kerülők technikai és gaz-dasági okok miatt szükségesek. Mindenekelőtt azon kerülő ad panaszra okot, melyet a pálya

dött Urbánhoz, hogy mondjam meg, miszerint le fog mondani, a mit az erőszak által kiszabott 24 óra alatt teljesített is, lábbal tapostatván a rendes időben figyelembe vett s előirt összes for-maságok. Ezután egy más rendelet érkezett, hogy utazzék mielőbb Bécsbe, hol személyére nézve a további intézkedéseket meg fogja kapni.

A püspök 1850 márczius havában elindult Bécsbe s én elkísértem N.-Váradig, hol Erdélyi Vasilie püspöknél szálltunk meg. Betértünk Sci-tovszky primáshoz is, ki azt mondta a püspök-nek, hogy nem kellett volna a püspökségről le-mondania; a püspök azonban felelé: „Lemond-tam, mert miután Behmer nváradí rom. kath. püspök esetét megtudtam, kit Kolozsvárt, az egész világ „pecsovicus”-nak csufol, tarthattam attól, hogy halálra is ítélnek.” A primás Lemé-nyinek következőleg válaszolt: „Oh, Behmer egé-szen másképp viselte magát a hadbíroságok előtt; e püspök nem akarta se a bíróságok törvény-ségét, se a niekie büntényül vagy vétségül tulaj-donított tettek egyikét is elismerni, sőt más fe-leletet se akart adni, mint ezt: „Mind az, a mit a polgári háború lefolyása alatt tettem, a törvé-nyeknek, melyek országgyűlésen hoztattak s a királyok által szentesítettettek, megfelelő volt. A királynak nines joga, az alkotmányos törvény-höz testtiletet beleegyezése nélkül bármely tör-vényt megsemmisíteni, s e hadbíroságnak annál kevésbé van joga engemet ítélet s oly törvényei alá vonni, melyek országunknak nem törvényei. Nem felelek semmiro; nem védem magamat sem-mivel, mert országom egyik törvényét se szeg-tem meg, nines okom a védelemre.” — Ily fele-leteket adott Behmer püspök, nagyon nyakas volt, s makacságon elítéltetett.

Bécsben a „főherceg Károly” szállodába mentünk; ott tíz napig mulattunk. A püspök elment velem Bach Sándorhoz, ki azelőtt mint

megtesz, midőn a helyett, hogy Kézdivásárhely-Kovácsna-Zágon- és Uzonból Brassóba menne, Rétyen át Seps-Szt-Györgyre vagy innes Bras-sóba megy, a helyett, hogy ezen várost a fővo-nallal mellévaspálya által kapcsolná össze.

Valamely várostól könnyű a forgalmat el-vezetni és általa azt gazdaságilag tönkre tenni, de igen nehéz egy ilyen elkövetett hibát ismét jövő tenni.

Említettük már, hogy a vicinalis vasutak-nak nem kell az egyenes irányt követniük, s hogy azoknak a forgalmat ott kell felkeresni, a hol található; és szözlünk azon kerülőkről is, melyeket az arad-körösvölgyi vasut tesz, hogy Aradról Borosjenőbe jussan.

Azon vonalon azonban nincsenek oly ki-terjedt erdőségek és nincsenek olyan helyi for-galommal bíró központok, mint a milyeneket az itt tervezett vasuton találhatunk, és semmi elfo-gadható ok nincsen, a miért (csupán egyenes vonal kedvéért) helységeket, gyárakat és nagy erdőségeket stb. a forgalomtól elzárjunk és le-mondjunk olyan szállítasokról, melyek több ki-lométer vasut fenntartásának kiadásait teljesen fedezik.

Az itten tervezett irány által elérendő eredmény sokkal jelentékenyebb, semhogy a vonal megrövidítésére egyedül azon okból töre-kednénk, hogy Kézdivásárhely és Brassó között a távolságot kisebbítsük, s ez irány csupán azon esetben lenne jogosulatlan, ha az által Kézdivá-sárhely valamely hátrányt szenvedne, mely eset-ről azonban egyáltalában szó sem lehet.

Sepsi-Sz. Györgyöt nem lehet csak egy mellékvasut által összekötni a fővonallal. Egy-féle költséges lenne fenntartása, másféle a csik-széki forgalmat is szem előtt kell tartanunk.

Mintthogy Csikot vasut által csakis az Olt mentén lehet Brassóval egybekötni, a csiki vas-ut csatlakozása a háromszékihez csakis Sepsi-Sz.-Györgynél lehetséges, és ha áll ez, akkor jogosult az irány is, mely a felmérésnél válasza-tatott, annál is inkább, minthogy technikai és gazdasági okok miatt az északi irányt válasza-tani nem lehetett, és ennél fogva okvetlen meg kellett tenni a kerülött Sepsi-Sz.-Györgyre.

Továbbá az előnyök, melyeket az ut rö-vidítése az által eredményezne, hogy Uzonból-Szt.-Györgyig szárnyvonal építtetnék, gazdasá-gilag igen csekélyek, technicailag pedig az Uzon-N.-Borosnyói rész igen sok nehézséggel járna.

A közvetlen szállítványokra nézve K.-Vá-sárhelytől Brassóig, vagy megfordítva, a vasut-nak e meghosszabbítása semmi jelentőséggel sem bír, mert még 93 kilométer hosszúságnál is egy metermázsra fuvardíja a rakodási költsége-ken kívül körülbelül 37 kr, tehát a régi mázsá-nál 19 kr; nagyobb szállítványoknak azonban a fuvardíj még kisebb, a mennyiben gabona, fa és szénnél legfeljebb 4/10-cd krba kerülnek kilo-

szabadelvtől ügyvéd volt ismeretes, most belügy-minister, reactionarius. Ez a Bach, mihielyt meg-látta Leményi János püspököt, zsidó imperti-nentiával mondá: „Miféle püspök uraságod, ki tanította a népet és buzdította, hogy keljen fel fegyveresen a császár ellen?” A püspök felelé: „Az excellentiád által tett e súlyos szemrehá-nyás nem igaz, sőt terhes rágalom, mely való-szintűleg Urbán ezredestől származik, ki nálam minden irányban hamis információkat tett. Nem én buzdítottam semmi értelemben s semmi irány-ban a népet fegyverforgásra, hanem mint Krisz-tus nyájának főpásztora, minden alkalommal oktattam a népet, hogy üljön békében, ne gyil-koljon s másoknak kárt ne okozzon. Ez volt kötelességem s ezt teljesítettem az evangelium s főpásztori szent hivatásom szellemében, mely a liturgiában azt mondja: Béke mindenkinek!

Bach ministertől a szállodába menvén, a püspök ezt mondá nekem: Láttad és láltottad barátom, mit mondott ez a Bach; s látod, én nem mondhattam meg neki: „Hát excellentiád hogy merészelt a székváros utcáin védelalakat emelni a császár ellen?”

A püspök ezután ugyancsak velem elment br. Josika Sámuelhez, volt erdélyi cancellárhoz, kinnek még szülött ismerte, mikor a püspök ko-lozsvári esperes s Sámuelnek apja br. Josika János kormányzóki tanácsos s azután kormányzó volt. Jósika hibául róttá fel a püspöknek, hogy lemondott. „Sehogy se kellett volna lemondani, különösen azért, mivel itt erőlyesen védte s védi herceg Schwarzenberg Felix ministerelnök” — mondá neki Jósika Sámuel; megint testvére Jó-sika Lajos nagyon mérges volt Urbánra s min-denekfelett a kormányra, a magyarokkal szem-ben elkövetett nyers és rossz bánásmódért.

(Folyt. köv.)

Hirdetési díjak.

Egy négyszög centiméternyi tér ára 2 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hi-detéseknél külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckban) der Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallfisch-gasse 10) Rud. Mosse Publicistische Bureau. Budapesten: Haasenste. és Vogler hirdetés közz. irodája. Goldberger A. hirdetések fe-vételi irodája Budapeston Szervitátor 3. sz.

Újtitkai csikheh

gármond sora után 25 krajczár fizetendő.

meterenkint és ezen fuvardíj egész waggonger-heknél még mérsékeltetik is.

Ha mindazon helyiségeket, melyek a ter-vezett irányban megállási helyeket nyerne 4 1/2 kilométernyi körbe foglaljuk, úgy találjuk, hogy mindenütt már most oly kedvező forgalmi viszonyok állanak fenn és a lakosság oly számos, hogy a tervbe vett vonal minden irány felé jo-gosult, mert minden ponton, a hol a forgalom emelkedése várhat, a tervezett vicinalis vasut kereszttől is megy. — És azon előny, hogy le-hetőleg számos helységet érintsen a vasut, fi-gyelemre méltóbb minden kényelmi tekintetnél, minthogy végre is az lényegben mindegy hogy az ember K.-Vásárhelytől Brassóig 4 és fél vagy 3 óra alatt, vagy Sepsi-Szt.-Györgytől Brassóig 2 vagy 1 és egynegyed óra alatt jut el. A te-her forgalomnál elég az, hogy az árucikk az év bármely szakában s bármily időjárás mellett is K.-Vásárhelytől Brassóig egy nap alatt eljut.

Fel kell említeni itt azt is, hogy némely helységek oly forgalommal bírnak, hogy közön-séges tehervonatok nem győzik meg, és ezért számosabb kocsiival kell egybekapcsolatassék.

Kiszámítva a lehető eredményeket úgy az északi, valamint a tervbe vett déli vonal között a teherforgalom ki van tűntetve, és a fennálló forga-lom alapján határozottan lehet állítani, hogy a brassó-k.-vásárhelyi egyenes irány nem jöbötett tekintetbe, ellenkezésképp a lehetőség meg van adva, hogy ezen vasut annak idején felépíttes-sék, ha a kereskedelem emelkedett és az arl-bergi vasut kiépítették.

Ezen esetben, a mint azt már említettük, a vicinalis vasut teher-áruit Brassó és K.-Vá-sárhelyen központosítaná és a fővonálnak igen fontos mellékágát képezné.

(Folyt. köv.)

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése

— febr. 24-én.

Elnök Péchy Tamás.

Folytatatik a bélyeg- és illetéktörvényja-vaslat tárgyalása, a 10. §, mely a bélyegtelen okiratok és beadványok érvényesítésének korlá-tolásáról szól, az igazságügyi bizottság véleménye alapján. Dárday Sándor, a pénzügyi bi-zottság előadója és Szapáry Gyula gr. pénz-ügyminister hozzájárulásával kihagyatott.

Szapáry Gyula gr. pénzügyminister a kihagyott 10. §. helyett új szakaszt hoz javas-latba, mely szerint peres ügyekben elkövetett bélyegosonkítások esetében az illeték ütszörös, nem peres ügyekben háromszoros értéke sza-bassék ki.

Madarász József ezt az indítványt a pénzügyi és igazságügyi bizottságokhoz kívánja utasítatni.

A LÁMPAGYUJTÓ.

MISS CUMMINS REGÉNYE.

Tizenötödik fejezet.

A z ő r a n g y a l.

(Folytatás.)

— Jó lesz, jó, akkor a legjavából fogok neki küldeni. Azzal gyorsan el-fordult, hogy egy más vevőt szolgáljon ki, oly gyorsan, hogy Trudka azt hitte, meg sem látta, mint pirult el arcza, s teltek meg szemei könnyűkkel. Pedig lát-ta azt, s épen azért fordult el oly gyor-san tőle. Nagyon derék, jó szívű ember volt e húsáros!

Treumann betegsége mellett kitünő étvágygyal birt, jóízűen ett, s folyton di-osérte az étkek elkészítését. Ezuttal is, miután mint bármely egészséges, megebé-dett, csendesben elszunnyadt karszékeben.

A mint aztán újból kinyitotta sze-meit, azonnal hozzászített Trudka s mon-dta, hogy itt van misér Emilia, ki meg-akarta őt látogatni.

— Az ég áldja meg kedves jó kis-asszony! szólott Treumann, miközben meg-kísérté székéről felállni, hogy vendége elébe menjen.

— Ne keljen fel Flint ur, kérem ne keljen fel! kiáltott neki Emilia, ki finom hallásával észrevette a mozdulatot. Azután miket Trudka nekem önről el-mondott, félek különben, hogy meg sem tehetné. Kérlek Trudka, tégy nekem egy széket Flint ur mellé.

Emilia leült az öreg mellé, megfog-ta kezét, de nagyon megijednek látszott,

Füzesséry Géza módosítványt nyújt be az iránt, hogy az ígató legyen köteles a beadványon megjegyezni, el volt-e látva kellő béléggel és béléghiany esetén büntetés csak az esetben rovassek ki, ha a hiány a figyelemzetéstől számított 24 óra alatt nem pótoltatik.

Horváth Lajos elvben elfogadja a pénzügyminiszter indítványát, de azt az igazságügyi bizottsághoz kívánja utasíttatni.

Telcszky István elfogadja a pénzügyminiszter indítványát úgy elvben, mint szerkesztőre nézve; de nem fogadja el Füzesséry indítványát, mert azt a gyakorlatban kivihetlenné tartja.

A ház a szavazók megszámolása mellett 90 szavazattal 75 ellenében mellőzte Madarász indítványát és elfogadta a pénzügyminiszter által javaslatba hozott új szakaszt, ellenben mellőzte Füzesséry indítványát.

Nyáry Jenő b. a főrendiház jegyzője átnyújtja a főrendiház üzenetét az ott tegnap tárgyalat törvényjavaslatokra nézve.

Folytatván a félbeszakított tárgyalás, a 15. §-nál, mely a közigazgatási hatóságokhoz bélégtelenül benyújtott beadványok elintézésének feltételeiről szól, Funták Sándor, a jogügyi bizottság előadója, hivatkozva a 10. §-analógiájára, e szakasznak is kihagyását indítványozza.

Ezen indítványt pártolja Horváth Lajos és Lukács Béla, míg Dárday Sándor előadó és Szapáry Gyula gr. pénzügyminiszter kimutatják, hogy itt nincs szó valamely új intézkedésről, mert ez megfelel az eddigi illetéktörvény 242. §-ának, és a mi újítás benne van, az épen a felek érdekében áll, mert a beadvány visszaadása által megkíméltetnek a lelet felvételől, mely az államnak is sok munkát és költséget okoz és így az újítás az államra nézve is előnyös.

Szilágyi Dezső és Szapáry Gyula gr. pénzügyminiszter felszólalása után a ház a szavazók megszámolása mellett a §-t 98 szavazattal 85 ellenében elvetette.

A 18. (rég) §-ra Kreschik Ferenc és Tjelszky István módosításai értelmében Dárday Sándor előadó hozzájárulásával akként módosított, hogy a pertári kezelés alá tartozó rendes perekben a pertárba benyújtandó beadványok összes példányait, felzetei és mellékletei után járó béléggilleték úgy rovándó le, hogy az első példányra annyi értékű béléggjegyet ragasztandó, mennyi az összes példányokra, felzetekre és mellékletekre megkívánatik.

A 20. (rég) §-mely az ismétlődő bélégg-rövidítésnek jövődéli kihágással minősítéséről szól. Szapáry Gyula gr. pénzügyminiszter azon módosítványával együtt, mely e §-szabatosabb szövegezését célozza, visszaszinttáti a pénzügyi bizottsághoz.

A 30. (rég) §-nál Mende Bódog módosítványt nyújt be az iránt, hogy a hírlapi hirdetmények bélégmentesek legyenek. Pázmándy Dénes pedig arra kéri a minisztert, hogy a külföldi hírlapokra rótt 2 kr. béléget szüntesse meg.

Szapáry Gyula gr. pénzügyminiszter felszólalása után a ház e §-t változatlanul, a törvényjavaslat többi §-ait pedig néhány styllaris módosítással elfogadta és ezzel az ülés d. u. fél két órakor véget ért.

Midőn érezte, hogy e kéz úgy reszket övében.

— Oh! kedves miss Emilia, szólt Treumann, nem az az ember vagyok többé, kit utóbbi alkalommal meglátogattok. Az ur intést küldött számomra, s nem soká lesznek már az élők között.

— Nagyon sajnálom, hogy nem tudtam semmit a dolgról. Falun voltunk, s már régebb bejöttem volna önöket meglátogatni, de csak tegnap hallottam betegségéről. György, a házi szolga a városba járt bevásárolni, s meglátta önt és Trudkát a boltban, s azonnal elbeszélte nekem állapotát, a mint hazaérkezett. Épen mondtam a kis Trudkának, hogy kikellert volna valakit küldenie hozzám, s megizenni a dolgot.

Trudka a Treumann széke mellett állt, s keskeny kezével gyöngéden simogatta az öreg lámpagyújtó ősz hajfűrtjeit.

Midőn Emilia a lányka nevét kiejtette, az öreg feltekintett gyámleányára.

Oh! minő szeretetteljes tekintet volt ez! Trudka soha életében nem tudta azt elfeledni.

— Miss Emilia, szólott azután, nem volt szükség, másokat is terhelni bajainkkal.

Az ur maga gondoskodott felőlem. A világ valamennyi orvosa, s ápolónője sem tehetett volna érettem félannyit is, mint e kis lányka imitt. Valóban nem gondoltam, mikor ezelőtt négy-öt évvel ez árva, mezitlábos kis portékát magamhoz vettem, s e szobában itt ápoltam, éj-jel, nappal, mikor ő is halálos betegnek feküdt karjaimon, hogy a sor oly hamar

KÜLFÖLD.

Konstantinápolyból és Athénből vegyesen érkeznek háborús és békés tudósítások. A szultán, mondják, legkevésbé sem hajlandó ellenállásra, mert aggasztja őt Albánia helyzete, továbbá a hadsereg ellátása. Az athéni hivatalos körök szintén komolyan kezdik fontolni a helyzetet, mert meggyőződtek, hogy Angliától nem várhatnak hathatós segítséget. A szultán mult heten fogadta Calice osztrák-magyar nagykövetet és biztosította őt, hogy mint szultán, mindent el fog követni a görög kérdés megoldása érdekében. A mult heten Goschen nagykövetet is fogadta a szultán. Goschen azon élénk kívánságát fejezte ki az angol kormány nevében, hogy békés módon oldassék meg a görög kérdés és megjegyezte, hogy valamennyi hatalom egyetértve, erre a célra törekszik, végre azt is megpendítette, hogy a háború nagy veszedelmet idézhetne elő.

Mint egyszeri hírek közölhetők tehát csak a két fél készüldéséről szóló hírek. A „Nationalzeitung“ értesül, hogy a porta sietve fegyverkezik néhány nap óta. A Görögországgal szemközli fekvő frontot: Gallipolit, Mytilénét, Smyrnat és Salonichit gyorsan erősíti és 120,000 ember élemezésére hirdet pályázatot. A görög képviselőház által elfogadott és a tartalékosok behívásáról szóló határozat egészen határozatlan, azért nem is oly ártatlan, mint a minőnek a görög kormány feltüntet. E törvény ugyanis felhatalmazza a kormányt, hogy a 30—40 éves tartalékosokat kerültenként vagy korosztályonként hívhatja be.

A németországi miniszterválságról azt írják a „N. Fr. Pr.“-nek: Eulenburg gróf nem igen hajlandó a császár által a részére felajánlott hosszabb szabadságidőt elfogadni, hanem jóságára akar visszavonulni azon egész időre, a míg Bismarck horezeg hivatalában marad. Philippborn visszalépése a kereskedelmi államtitkárságból abban áll, hogy őt Kopenhágába nagykövetnek jelölték ki.

A francia monarchistáknak egy összeesküvését leplezi le a párisi „Figaro“. Az összeesküvés a pápai nuncius ellen volt forralva. Mikor a pápa rajta volt, hogy a nem autorizált kongregációk ügye békésen oldassék meg, Freppel püspök ellene dolgozott ennek.

Ausztriában egy újabb politikai párt van alakulóban: a nemesség párja. A kísérlet, e pártot megalakítani, leginkább Morvaországban tétetik. Az új párt — mint a „P. L.“ — értesül — egyházi dolgokban konzervatív lesz; a cseh konzervatív párt álláspontját azonban perhorreskálja. Elfogadja az alkotmányt s a birodalmi egység alapelvét, s a nemzetiségi kérdésekben semleges állásponton akar maradni.

A kolozsvári orvos-természettudományi társulat közgyűlése

(Folytatás.)

Hat természetudományi szakülésen következők szerzőktől következők tárgya adattak elő:

I. Entz Géza, Tömösvári Ödön, Egyed Mózes és Koch Antal. II. Abt Antal, Szaniszló Albert, Mártonfi Lajos,

réa fog kerülni. Oh miss Emilia, akkor nem gondoltam, milyen csapást fog még réám mérni az ur, s hogy ugyanazon kis lábak fognak érettem naphosszat futkosni, s ugyanazon kezek érettem dolgozni, lankadatlan szorgalommal, melyeket én annyit melengtettem. Oh! miss Emilia, az isten utai valóban végére mehetetlenek.

— Oh! Treumann bácsi, szólt meg Trudka, én nem sokat tehetek jóllétéért. Szeretném, ha többet, sokkal többet tehetnék. Azt szeretném, hogy visszaadhatnám egész szerget.

— Azt elhiszem gyermekem, de az többé már nem lehetséges. Te többet nyújtottál nekem, mint testi jóllétet. Ugy van, miss Emilia, tette hozzá ismét a vak leányhoz fordulva, neki, s főleg kegyednek köszönhetek legtöbbet, vigaszt és megnyugvást. Szerettem nagyon az én kis madárkámot, de oktanen vén ember voltam, s igen elkényeztettem volna. Kegyed jobban tudta mi válik az ő és saját javamra. Kegyed tette őt azzá, a mi most; szelid jó barátnyá, s az ur valódi szolgáljára.

Midőn a csapás után, mely oly váratlanul ért, annyira voltam, hogy ismét beszélhettem, s kifejezhettem gondolatomat, szomorú állapotom mellett mindenkefelett az szomorított, hogy Trudkának ezentúl senkije sem lesz, ki segélyére legyen, ez egészen kétségbeejtett, s mind ezt ismétlem: Mit tegyünk? istenem, mit tegyünk?

(Folyt. köv.)

Entz Géza és Primics György. III. Abt Antal, Herbiech Ferencz, Primics György, és Mártonfi Lajos. IV. Réthy Mór, Dárday Jenő, Primics György, Koch Antal és Fabinyi Rudolf. V. Fabinyi Rudolf és Tömösvári Ödön. VI. Fabinyi Rudolf, Primics György és Dárday Jenő.

Kitűnik ezen összeállításból, hogy a mult év folyamában 30 szerző 57 különböző tudományos tárgyról tartott szak- és népszerű előadást, illetőleg adott közleményeket az „Értesítő“ számára.

Köszönettel ki kell emelnem, hogy miként a mult években, a lefolyt évben is a természetudományi estélyek nagyobb része Kolozsvárra sz. kir. város méltóságos polgármesterének szives engedélyéből a városház tanácstermében, az estélyek kisebb része és a szakülések pedig az egyetem nagyságos rectorának engedelmé folytán az egyetem természettani és élettani intézeteinek tantermében tartattak.

Tajaink száma az elmúlt 1880. év végén éppen 200 volt, ezek közül 108 helybeli és 92 vidéki. Kilépés által 12 tagot vesztettünk; a belépett tagok száma 31 lévén, a tagok tavali létszámához (181) képest 19 taggal gyarapodott a társulat.*) Ezen gyarapodás a mi viszonyainkhoz képest kielégítőnek mondható s szóló tanbizonyosság arra nézve, hogy a társulat működése és tartalmas kiadványai mind szélesebb körben figyelemet keltének.

A mi társulatunk kiadványát az „Orvos-term. tud. Értesítő“t illeti, az elmúlt évben az ígért 30 iv maximumánál ismét 3 ívvel többet adtuk, daczára annak, hogy népszerű estélyeken tartott két előadás és a szaküléseken előadott több értekezés, nem foglaltak benne, mivel szerzőik vagy más helyen közöltek, vagy a jelen értesítőben fogják közölni. Kitűnik ezen tényekből, hogy a szellemi termelés a természetudományok, csaknem mindegyik ágában annyira gazdag és intenzív, hogy az eddigi anyagi segélyforrásaink által körülzabott irodalmi tér már is szűknek bizonyul, annak daczára, hogy mindedig legesekélyebb tiszteletdíjban sz. részestültek a szellem munkásai, legfeljebb dolgozataik 25—50 kölönlenyomatát kapták némi elismeréssal és jutalmul. Mennyiben gazdagabb és kétségtelenül intenzívebb is lehetne a szellemi termelés, ha anyagi segélyforrásaink az irodalmi tér kitágítását és az írónak, habár szerény díjazását is lehetségesnek tennék.

Ki kell még emelnem, hogy társulatunk több hasonezélú hazai tudományos társulattal ezen évben is fűntartotta a mult években megkezdett csereviszonyt s hogy kezdetleges könyvtárunk több szerző értékes munkájával és néhány csereben küldött egyleti kiadvánnyal gyarapodott.

A társulatok melyekkel csereviszonyban állunk, a következők:

1. A m. kir. természettudományi társulat Budapeston.
2. A budapesti kir. orvosegylet Budapeston.
3. A magyarhonai földtani társulat Budapeston.
4. Délmagyarországi természettudományi társulat Temesvárt.
5. Gyógyszerészeti és természettudományi egylet Selmeczen.
6. Magyarországi Kárpát-egylet Késmárkon.
7. A biharmegyei orvos-gyógyszerész és természettud. egylet Debreczenben.
8. Siebenbürgischen Verein für Naturwissenschaften N.-Szebenben.

Értesítünket ezeken kívül megküldtük még a nagyobb könyvtáraknak, testületeknek és egyleteknek, végre a főbb hazai lapoknak is, melyek röviden ismertették is egyes füzetekink tartalmát.

Befejezhetem titkári jelentésemet azon örömdetes tény constatalásával, hogy társulatunk kitűzött célja felé a kijelölt uton a lefolyt évben is jócskán előre haladt: s azon reménnyel, hogy a társulat tisztviselőinek és az előadónak tapasztalt ügybuzgalma, valamint összes tagjainak kitartó közreműködése a társulat mind nagyobb felvirágoztatására a jövőben még fokozódni fog!

A titkári jelentést a közgyűlés tudomásul veszi és megéjlenzi.

(Vége köv.)

Átnézete a kolozsvári bányaigazgatóság

vezetése alatt az 1874—1880 ik évi időszakban a bánya- és kohművelőknél és más kezelési ágakkal előforduló nevezetesebb üzemi és kezelési mozzanatoknak.

(Folytatás.)

Só bányák.

Maros-Ujvárt 1874-ben termeltetett métermázsánként 415.256, költsége 189.859 ft. Egy m. m. konyhasó előállítására került 45^{75/100} kr, 1879-ben 570.932 m. m. költség 277 ezer 816. Egy m. m. előállítására 48^{68/100}

*) Sajnálatos kell jelentenem, hogy ezen létszám mindjárt ezen új év kezdetén két tagunk elhalálozása által csökkent, kik közül az egyik Dr. Gyergyai Árpád vasuti orvos minden irányban tevékeny részt vett társulatunk fejlesztésében s a másiktól Komjáthy Lajos polg. isk. tanártól mult évi értesítőnk sz. gyertani dolgozatot hozott.

kr, 1879-ben, tehát több a termelés 155.676 m. m. konyhasóval, költség 87 957 ft, mérleg kedvezőtlenebb, m. m. ként 2 ft^{94/100}.

Torda. 1874-ben term. métermázsánként 11.485, költség 13.450, ft került egy m. m. 1.17 kr.

1879-ben term. 26.996, költség 9996, került 1 m. m. 37 kr. 1879-ben több 15.55, mázsza költség kevesebb 3464 ft-tal, 1 mázsza sok előállítására 80 kral.

Vizakna 1874. termelt só 30.095 költ. ség 27.415, került 1 m. m. 56 kr.

1879. term. 28.229, m. költség 13654, egy m. m. került 45 kr.

1879-ben, tehát kevesebb term. 1366, költ. kev. 13.761, 1 m. m. ára kedvezőbb 11 kral.

Parajdon 1874-ben termelt só 49.366, költ. 33.332 ft, került 1 m. m. 67 kr.

1879-ben term. 47.042, költ. 20.893, került egy m. m. 44 kr.

1879-ben, tehát term. kevesebb 2324, m. m. költ. 12.436, ft-tal olcsóbb 1 m. m. 23 kral.

Dézsakna 1874. term. só 30.588, költ. 36.371, 1 m. m. 1.18. 1879-ben 55.957 mm. költ. 26.928 ft került. 48 krba. 1879-ben tehát term. só több 25.009 mm. költ. kevesebb 4443 ft-tal egy mázsza kevesebb 70 kral.

Összes sóbánya 1874-ben a termelt só 526.770 mm. költsége 290.159 ft. egy mm. került 54 krba.

1879-ben a termelt só 728.796 mm. költsége 349.287 ft. egy mm. került 47 krba.

1879-ben tehát több termeltetett 202.026 métermázsával, költsége több 59.128 ft-tal, egy mm. só kevesebbe került 6 kral.

1879 ik évben szemben az 1874-ik évi eredménnyel a megtakarítás 728.796 × 6^{19/100} kedvezőbb a mérleg 45.112 ft-tal.

Megjegyzendő: Miatán az 1873. évi sótermelés kimutatás a nagyméltóságu m. k. pénzügyminiszterium által más alapokra fektetve lett kidolgozva, a fennebbi kimutatás azon okból az 1874. évi eredménnyel hozatott az 1879. évi összehasonlításba.

3. Vizakna szintén mint M.-Ujvárnak tartalék bányája tekinthető azon okból, mivel az államvasut érinti, ennél fogva oly esetben, midőn M. Ujvárt a termelés és szállítás elemi akadályok miatt hosszabb időn át szűnetelne, terjedelmes hét bányájában a szokottnál nagyobb mennyiségtől sőt állithatna elő. Sőtömsze földes erökkel van ugyan áthatva, és ez okból a termelésének mintegy 10—12 százaléka földes só név alatt semmisítetik meg. Egyébiránt sóját tömörsego és földes eroi miatt a marhatenyésztők igen kedvelik.

Elárúsítása a folyó évben nagyobb lendületet nyert azon indokból mivel Brassó és vidéke innen kezdette sóját beszerezni, olcsóbban jutván a sóhoz innen, mint a m.-ujvári vagy a parajdi bányákból.

4. A parajdi sóbányánál ez időszakban valami különös említésre méltó esemény nem fordult elő. Megemlíthető az aknában a sószállításra vonatkozó új berendezés (kosár szállítás), mely által naponként a sószállításnál 5—6 munkással kevesebb szükségeltetik, továbbá hogy az átemépteltek mind jó karba helyeztettek.

5. A dézsaknai bányánál a lefolyt időszakban nevezetesebb átalakulásba ment át, ugyanis egyetlen termelő Képes József nevű bányájára nézve alapos aggály merült fel, hogy oszlopszerű mivete 33 méter széles fűtője mellett válságos állapotot idézhet elő, különösen azon tűneményt is számba véve, hogy az oszlopszerű műveleten felül régibb művelésnek csatlatlan jelei mutatkoznak, más részt az oszlopok alatt ismeretlen kiterjedésű üregek vannak, melyek a befolyó vizek folytán terjedelemben mindég növekednek.

A sótermelés jövő biztosítása végett tovább el nem odazható feladatává vált a megkezdett Ferdinánd tartalék bányát hozzáférhető állapotba helyezni, vagy más ponton tartalék bánya feltársa felől gondoskodni.

Az előbbi minden tekintetben gazdaságosabbnak tűnt fel már azért is, mivel ezen tartalék bányára már tetemes költségek fordítottak.

A Ferdinánd tartalék bányának megnyitása végett a munkálatok már 1836-ik évben megkezdettek, míg végre 35 évig a felett folytatott tárgyalások után azon kijelentést, hogy célra nem vezethetők, abba hagytattak, ámbár a József bányát veszély folytán fenyegette.

1878 ik évben komoly fontolás után, s minden körülményeknek a helyezinen történt beható megvizsgálása után ellátároztatott egy tárnával a földszin legmélyebb pontjából a bányához jutni, megelőzőleg azonban furatás által a sóhátat kikutatni azon célból, hogy a bányában a járgány célszerű felállítására constatalva legyen.

A tárna iránya oly szerencsésen lett megállapítva, hogy a körülötte levő régi bányák kikerülésével a 74 méterben elérte a sőtömszót, azután a sötétben haladva ma már 175 méter hosszban van, és így a tervezett végpontig még 97 méter van kivágandó.

Továbbá a József akna szállításnál takarékosági és célszerűségi szempontból jó eredménnyel kosár szállítást rendeztetett be.

Végül ez időszakban majd minden üzem

épület és tisztí lakház 7624 forintnyi költséggel jó karba helyeztettek.

VII. S ó j v e d é k.

Az administratio ezen ágánál a törekvés oda irányult, hogy szigorú felügyelet gyakoroltassék általában a sóeladás felett, és hogy a fogyasztó közönség sószükségletét könnyebben szerzhesse be, mint az előtt. E célból az 1874—1878-ik évi időszakban lassanként 20 nagysóáruda ezen országrész különböző helyein állítattott fel, melyek a sót a kisárusoknál nagyobb mennyiségben is bizonyos rendszabályok mellett árulhatják.

Ezen intézkedés folytán a sóbányáktól távolabb levő községek lakosai a sóhoz jutányosabban jutnak, másrészt a nagysóárudák a nagyobb sófogysztást is előmozdíták.

VIII Kimutatás a kolozsvári m. kir. bányaigazgatóság részére az 1874—1880-iki időszakra engedélyezett hitelről és ugyanezen időszakra teljesített kiadásokról, és a kettőnek összehasonlításából származott megtakarításról.

Év.	Költségvetés.	Eredmény	Megtartítás.
F o r i n t.			
1874.	71.095.	58.632.	12.463.
1875.	77.496.	57.202.	20.294.
1876.	40.049.	32.304.	7.745.
1877.	34.967.	32.016.	2.951.
1878.	37.562.	30.976.	6586.
1879.	38249.	32.578.	5671.
1880.	38204.	34.368.	3836.
Összeg	337.622.	278.076.	59.546.

Megjegyzendő. A bányaigazgatóság, terhére 1874-ben elszámoltatott 12226 ft 46¹ egykettel kr. mint a nagysó bányáinak megtérített igazgatósági költséghányad; 1875-ben továbbá a nagysó bányáimivel történt leszámolásból (175.268 ft. 83 egykettel kr. + 17.548 ft. 82 kr.) = 192817 ft. 65 egykettel kr. Ezen két tétel a fennebbi Eredmény hasábjából kihagytattak, mivel mint rendkívüli kiadások az államköltségvetésbe se voltak felvéve.

Kolozsvárt, 1880. decz. hó 31-én.

IRODALOM és MŰVÉSZET.

A Kisfaludy-Társaság ülése.

(A cigányok, s különösen a magyar cigányok költészete.)

(Eredeti tudósítás.)

A Kisfaludy-Társaság ma tartotta az új évben első fololvasó ülését. Igen nagy közönség volt jelen, s különösen szép bölgy-közönség. Csak a tagok maradtak távol.

A legelső fololvasást Szász Béla tartotta a „cigány költészetről.“ Előre bocsátja azt a kevés adatot, mely irodalmunkban a cigány nyelvről s szokásokról szól. Kiemeli ezután dr. Meltzl Hugó érdemeit, a ki a cigányok népköltészetéből eredeti darabokat mutatott be az „Összehasonlító irod. tört. Lapokban.“ Fololvasó is e közlemények által lett figyelmes a cigányok szellemi életére, s tanulmányai eredményeit mindjárt kezdetben kiemeli, hogy a cigány irodalom egész tisztaságában csak a magyar cigányokról maradt fenn.

A cigány (vagy saját nyelvükön = rom) nép jelen zilált társadalmi viszonyai között is sok szellemi erőt mutat; különösen példabeszédekben és adomáiban sok az agyafut, elmének, s olykor humor tükröződik vissza. Sőt különös házassági viszonyai daczára, a szerelemnek is sok hatása van a költészetükre. E költészet hasonló más népekhez; van bennük sok speciális jellemvonás.

A külföldön élő cigányok (pl. angol cigányok) példabeszédek, közmondások nagyobb műveltséget tanusítanak a miénknel; ők már összehasonlítást tesznek a különböző nemzetek jelleméről; példabeszédekben sok a pessimizmus, habár itt ott fenmarad a naiv jellemvonásuk is. Van közöttük sok sikerült, pl.: „Olyan, mint a csók, semmire sem jó, a mig kettő közt megosztva nincs“, — „két kemény kö nem mindig örül tisztán“, — „ki a hízolgőre hallgat, olyan mint a korszó: (ülénél mindig meg lehet fogni“, stb.

Előadó több darabot olvas fel az angol cigányok irodalmából, (egyet Tennyson is felhasznál) de általában megjegyzi róluk, hogy nem valódi népköltészeti adatok. A magyarban már több eredetiség mutatkozik. Három nagyobb forrása volt erre nézve: dr. Müller Frigyes bécsi tanár kiadott meséi és költeményei, dr. Meltzl Hugó által közölt dalok, és dr. Miskovszky Henrik költeményei. Előbbiek között van egy nagyobb népmese: „Szent leány és a katoná“, több népdal, inkább bányakodó hangulattal. Ilyen pl.:

Hogy megverél teremtem!
Elvetted a szeretőm,
Add vissza, ha elveréd,
Párja nem volt soha még.

vagy:

Mióta megszülettem,
Husz év szállott mögöttem;
Husz év, sok az egy cigánynak,
Kevés öröm, tenger bánat.

A búskomorságon kívül keleti frázisok és élénkség is található bennük.

zerelem, lopás, több dalban fordul elő, s adu és a kalapács sem hiányzik. Ilyenek: Áld meg isten jó anyámat, Ki szült engem bokrátnak; Édes vagyok a legénynek, A leánynak pedig méreg.

Édes drága hegedűm,
Te adsz kedvet egyedül,
Hogyha majd nem muzsikálok,
Itt hagyhatom a világot.

De ha tudnám, hogy lehet,
Lánykám szívét títz felett,
Jó puhára kalapálni,
Dusabb lennék, mint akárci.

stb. stb.

Vannak eszmélkedő darabok is, pl.: Kalapodon bokráta, De velő nincs alatta, stb.

A sok felsorolt darabból kitűnik, hogy magyar a czigányok értelme, s gondolkodás módja ugyanaz, mint a többi európai népeké.

Az élénk éljenzéssel kísért felolvasás után Dömötör Pálnak 7 költeményét olvasta fel Györy Vilmos. Végül Beöthy Zsolt „A Margit-legenda s a régi magyar legendáriszmok”-ról akart értekezni, de az idő előhaladottsága miatt a felolvasás elmaradt. (*)

MIKÓ MIHÁLY

1817. szeptember 29. † 1881. február 23.

Csikmegye főispánja, a székelőföld egyik legnépszerűbb s legjobb fia: Mikó Mihály ma reggel meghalt.

A szabadelvű eszmék egyik előbarczosa, a székelő nemzet sérelmei eloszlatásának egyik legbuzgóbb munkása, törekvéseinek kiváló gyámola, minden körben egyaránt szeretett, becsült férfi hunyt el benne.

1817-ben született s 1839-ben már Csikszék egyik jegyzője volt s így a megyei életben már legkorább fiatalságában kezdett részt venni. Az ellenzék vezetője lett, itt csakhamar közbizodalmat nyert minden irányban, melyet élete utolsó napjáig őrzött meg.

Az alig 24 éves ifjút követül választotta Csikszék az 1841-ki kolozsvári országgyűlésre s aztán ugy az 1846- és 1848-iki kolozsvári, valamint az 1848-ki budapesti országgyűlésen is, mint Csikszék képviselője s mint a korszerű liberális eszmék egyik harczosa vett részt. Kiváló szónoki képességgel is bírt. Meggyőző és kellemes volt, mikor beszélt. Néha a guny fegyverével, máskor komoly okainak táborával vi-vott az eszmék mellett, melyek diadalra segítéseért lépett ki a közéletbe.

1847-ben Csikszék egyik alkirálybírói tisztjére emeltették az alig 30 éves férfit, hol erélyessége, fáradhatatlan munkássága és igazságszeretete által tette magát mindenki előtt kedvelté. 1848-ban az unio részleteit kidolgozó országos bizottság tagja volt s az 1848-ki országgyűlés által Csikszék kormánybiztosává nevezetett ki, mint e törvényhatóság legnépszerűbb fia.

Világos után Mikó is hontalan volt a hazában. Bujdokolt s később, mint volt kormánybiztos és képviselő a pesti haditörvényszék által elítélte, négy évet töltött Josefstadtban, honnan 1856-ban szabadult ki.

A férfi csak akkor kezdett gondolni arra, hogy családi kört alakítson magának. 1855-ben nőtült meg s élt viszavonultan családjá és gyermekei körében.

1861. őt is ismét a közélet terére hívta s Csikszék első alkirály bírájává lett, melyet ott hagyott nyomban mihely beállott a provisorium. Az 1863-ban Ditró választotta a szepeni landtagba képviselőül, de Mikó Mihály visszavonult ismét csendes títzhelye mellé, míg a provisorium tartott, s csak 1865-ben fogadta el a kolozsvári gyűlésre nyert mandatumot.

Innen kezdve — sokkal közelebb levén az idő hozzáknak — szemeink előtt folytatta tevékenységét Mikó mint országgyűlési képviselő, mint Marosszék, majd ismét mint Csikmegye főispánja.

A férfit tevékenysége között találta a halál; s elhunytával nemcsak kitűnő képességit, jellemes és általánosan becsült hazafit veszítettünk, de az erdélyrészi főispáni kar is kipótolhatatlan veszteséget szenvedett.

A „KELET” magántáviratai.

Bécs, febr. 24. Thessaliában levő török haderők állapotáról a Pol. Cor. La rissából a következőleg értesül: Az egész haderő körül-belül 18.000 emberre megy fel; ebben 15.700 gyalog, 1050 tüzér, 700 lovas, 500 tábori csendőr. — A tüzérségbe 81½ ütveg van, 51 hegyi ágyúval, 24 krupp-ágyúval. A gyalogság martyni fegyverekkel van ellátva, a lovasság és tábori csendőrség winchester fegyverekkel. A katonai gyakorlatokba behívott

tartalék az egykori torna-egyletekből áll, s összesen 70—80.000 emberre megyfel.

Belgrád, febr. 24. Egy új vasútervről beszélnek, mely Báziasnál a Dunán vezetne keresztül, mint szárnyvonat aszerb vasúthálózatához csatlakoznék, hogy egyenesen összeköttetés létesüljön Dél-Magyarország és Rómánia között.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1881. febr. 25.

Helyi hírek.

— **Temesváriáné** Farkas Irma jutalomjátékára tegnap Gabriella című olaszból fordított és Bulyovszkyne által szinpadra alkalmazott öt felvonásos dráma került színre, egy sokféle képen forgatott s meglehetősen értelmen és erőszakolt meséjű, de azért elég szellemesen írt darab. Farkas Irmát a közönség nagy számú koszorúval és virágoskorral fogadta, hozzá valamelyekeseredett fűzlapoták a karzatról ledobott irgalmatlan versekkel énekelték meg az est dícsőségét. Farkas Irma asszony ennek dacára sokkal jobban játszott ma mint rendszeren. Szokott egyhangúságát a színpalak között hagyta, s több helyen melegséggel színezéssel alakított. Gabányi Voltairre, állította elő kitűnő maszkban, habár semmi feladata sem volt a darabban és semmi olyan cselekedete, a mi a maszkon kívül Voltairre vallott volna. Második Frigyes érthetetlen rövid szerepét Mátrai játsza el, Gyenes pedig valami grófot ábrázolt, a kinek meghódítása körül az egész darab eseménye csoportosult, de a ki se hogy sincs tisztában magával, valamint a közönség sincs tisztában ő vele. Szeret és gyűllő el őrd kéve szerint s püszta eszköze az eseményeknek. Legnagyobb nevezetessége az, hogy Gyenes az ő megmeredett, feszes pozitúráját, melyhez ő még a fejét is rendszert bátra veti és szemével a magasban tévedez e szerepben, gyakrabban alkalmazhatta, mint szokta elég helytelenül máskor is.

— **Pálmay Ilka** asszony jutalomjátéka. Hogy Pálmay asszony valódi kincse a kolozsvári színháznak, az elvitathatatlan. Hogy hát minden fellépéssel jutalomjátékot csinál a közönségnek, az pusztán okozta az előbb adatott oknak. Illő, hogy jó eleve írjunk arról az estérről, melyben a közönség mutathatja majd meg szeretetét e mindig kiváló kedvence iránt. Jövő hó 10-én lesz ez az este. Pálmay asszony jutalomjátéka lesz akkor s egy merőben új népszínmű kerül színre. Címe: „a babos kötény”. Szerzője nevét nem tudjuk. A kolozsvári színházhoz névtelenül nyújtott be nem régiben. A kik olvasták, dicserik cselekményét és alakjait egy képen. A darabhoz Bánffy György báró néhány eredeti népdalt fogja énekelni Pálmay asszony.

— **Ifj. dr. Kibédi Biasini Domokos** a városi képviselő bizottsági tagságra a bíráló bizottság négy szóval egy ellenében igazolta, dacára annak, hogy nyilvánosan bebizonyított tény, miszerint a törvény követelte két évig adót e városban nem fizetett. A bíráló bizottság ez által eolatans törvénysértést követett el s hogy ne vélje a bíráló bizottság, miszerint az ily törvénysértések sutyomban történhetnek, e helyen is constatáljuk az eseményt.

— **Az egyet. román ifjuság** „Julia olvasó-egylete” javára rendezett családiás jellegű táncestélyét az éjjel tartá meg a redoute termében. A tánczot hangverseny előzte meg, melyben Fröhlich Teréz zongorán játszott, Pap Helén (Pap György orsz. képviselő leánya) pedig egy dalt énekelt Gumpertől, az egylet énekkara meg pár tetszéssel fogadott román dalt. A tánczrend különlegességeit képezték az ardeléna, romana, Lugosiéna és Hatzegana nevű tánczok. A csárdást is lelkesedéssel járták, s a cum a fostu (hogy volt) kiáltások vétették csak észre, hogy nem magyar mulatságon vagyunk. Az első négyest mintegy 70 pár tánczolta. A szítnóra alatt 13 román porrubába öltözött ifjú a farszót, de nem épen aestheticus Calusierii tánczot mutatta be. A helyi román értelmiség, kevés kivétellel, résztvett a mulatságon. Ott voltak Demel tábornok nejevel, Gyarmathy alispán stb., Comanescu t. bíró, Illés Gábor, Isacu Aurél, Korjolan ügyvéd nejeikkel, K. Papp Miklósné, továbbá Pap Aranka, Pap Aurelia (Gyaluból), Rocescu, Porlaky Gizella, Pap Emma stb. A cs. kir. tisztikar nagy számmal jelent meg.

— **Meghívás.** A kolozsvári tud. egyetemi olvasó és önképzőkör f. hó 27-én vasárnap d. e. 11 órakor nyilvános önképzőköri ülést tart, melyre ez érdeklődők tisztelettel meghívottak. Tárgyak: 1. a) „Soczialismus az óskorban” tanulmány, b) Karezolatok. II. „Az én első és utolsó kliensem” írta és felolvassa Kömőcy József. 2. „Álmodtam szepet, gyönyörűt” Petőfi Sándortól, szavalja Lengyel József. Kolozsvárt, 1881. febr. 24-én. Pataki Jenő e. i. elnök. Klimes Károly e. i. főtitkár.

— **Közgyűlés.** A kolozsvári tud. egyetemi kör f. hó 27-én vasárnap d. e. 10 órakor rendkívüli közgyűlést tart, melyre a kör t. tagjai tisztelettel meghívottak. Tárgyak: 1. Hangverseny ügye, elnök-választás. 2. Indítványok. Kolozsvárt, 1881. febr. 24-én. Pataki Jenő e. i. elnök, Klimes Károly e. i. főtitkár.

— **A csoda-doktor.** Olvasóink engedelmével ott kezdjük e hirt, a hol végezni kellene, a refrainnel t. i. A refrainnel, mely így szól: „A rendőrség keresi a bűnöst, de nem találja.” A bűnös ezuttal a csodadoktor, ki megugrott rendőrségünk t. cz. kezéből. A csodadoktornak volt gyógyítási engedélye Budapestről — a patkányok részére. Valami jeles póczegér irtó-szer birtokában volt. Ezzel beállott hozzánk. Bemutatta az engedélyét s azzal dolgához látott. Azt hinné az ember, hogy patkányt irtott, — de hogy! Emberi fájdalmakat kurált. Találkozott például valakivel, kinek teszem azt, rőzsás színt volt az orra. A csoda-doktor megállott s össze-capta a kezét, „Uram?” — kérdezte — mit visel ön az orrán? — A megszólított ijedten kapott az inkriminált részhez: „En — semmit.” — „De az a szin? az a rőzsaszin, hogy tűrheti azt ott uraságod? [Micsoda doktorok vannak Kolozsvárt? Miért nem pusztították el onnan?] — „Ha lehetne — ha tudhatná azt valaki! — „Megteszem én, meggyógyítom én! Igaz ugyan, hogy pénzem nincs s az orvosság a gyógyítás-hoz való drága, de ha 25-frtot ad meghozzatjuk s meggyógyítjuk.” — — Aztán elment a pénzzel s keveset más hálkót. Nem régiben egy szegény kocsmáros házába állított be dr. Nagy József képében s kizsarolt onnan 5 frtot. Egyik lapársunk le is írta az eseményt. — Csütört kurált, hátfájást, fogfájdalmat. . . . A rendőrség nagy végre vett „bizalmas uton” tudomást. Ugy mondják, hogy a megkárosítottak nem tettek jelentést. A csoda-doktor feleztaltatott. Kérdezték: „mi legyen a kereset forrása?” A csoda-doktor lármázott. Ő elégtételt követel, hogy kerdezni merik. A rendőrség utasította, hogy mutassa ki, mi a mestersege, különben baj lesz. A csoda-doktor hűsies taglejtések között hagyta ott az indikret urakat, és És másnap hírehamva sem vala Kolozsvár városában. Nagyobb gyönyörűség kekvéért ide írjuk még egyszer a refraint: a rendőrség keresi — de nem találja.

Hazai hírek.

— **A király** megígérte Haymerle báró külügyminiszternek, hogy e hó 26-án tartandó ballágn meg fog jelenni. — Egy bécsi lap tudósítása szerint a király május hóban leutazik Dél-Magyarországba, hogy Chotek gróf jöszágán vadászson; az uralkodó innen Munkácsra menne, Schönborn gróf vendéglét, hogy a rendes vadászatokon jelen legyen itt is; e vadászatokra a trónörökös is várják.

— **A trónörökös**, mihelyt megért Felső-Egyiptomból, Baykuba, a hasonnevű kertült fővárosába megy; hogy itt, a német főcansul birtokán, a József-csatorna mellett vadászson. A trónörökös három napig időz Bayumban; aztán visszatér Kairóba, honnan vasuton Suezba utazik. Innen az alkirály „Machurassal” nevű yachtján Port-Saidig megy s utközben Ismailánál kiszáll. Suezben, Ismailában és Port-Saidban vannak magyarok és osztrákok is, kik tümpélyesen akarják fogadni a trónörökös. Port-Saidból a trónörökös a „Miramaron” Daniettebe utazik, a hol szintén rendeznek vadászatokat. Danietteből Jaffába hajóznak, hol Rudolf főherczeg bucsut vesz az egyiptomi osztrák-magyar consulatusi testtől, és a mellé kísérettől osztott egyiptomi tisztektől.

— **A n.enyedi** korcsolyázó egylet marczius 12-én rendezendő báljára bálanyául br. Kemény Lászlóné ő nagyságát nyerte meg a rendező bizottság

— **Naiv bankóhamisító.** Budapesti tudósítónk írja: Valami Dózsa Károly nevű szécsi nyomorék ember került ma a fortunába a btszék el bankóhamisításért. 5 és 10 frtosokat csinált szabad kézzel, s oly tökéletesen utánozta, hogy a tszéki elnök maga is úgy nyilatkozott, hogy azokat elfogadná jóhiszeműleg. Ez az ember se irti, se olvasni nem tanult, s magától, önszorgalmán sajátította el az írást és rajzot, úgy, hogy a falu „tudósa” lett, és a levelek írásából tengette magát. A néhány darab hamisítványon egy félévig dolgozott. Egész naivul mondá, hogy „azért csinálta a bankokat, hogy azokat megmutassa ő felségének, ha Gődöllőre jön. Talán kapna aztán érte egy kis nyugdíjat.” — A hamisítványokon Pap Károly nevű szécsi paraszt adott tul. Ma a törvényszék mindkettőt bűnösnek mondotta ki, s Dózsát egy, Papot félévi börtönrre ítélte.

— **Révész Imre** könyvtára. A „Debreczen” azt indítványozza, hogy elhunyt nagy protestans tudós emlékének méltó megörökítésére a magyarországi prot. egyház egyeteme annak hátrahagyott nagybecsű könyvtárát, mely a magyar prot. egyház történelmi kincstára, vegye meg s „Révész Imre könyvtára” czim alatt a deb. ref. főiskola könyvtárának egyik külön osztályába helyezze el. — Mindenesetre ezzel a debreczeniek ép oly méltó emléket emelnének a nagy férfiu elköltözött szellemének, mint a szobor felállításával nyugvó porának.

— **A magyar hírlapírók** Hugo Viktorhoz. A magyar sajtó, mint már jeleztük, üdvözlő iratot intézett Hugo Viktorhoz, az ősz költő 80-ik születésnapja alkalmából. A felirat magyar fordításban a következőképp szól: „A nagy gondolkodónak, a kitűnő költőnek a magyar sajtó még hosszú éveket kíván. Hugó Viktor nem lehet kizárólag csak egy népé; e név min-

denkor a szabadság híveinek öröksége marad, s azt hisszük, van némi jogunk azt magunknak is követelni. A színházban megtapsoljuk azon hallhatatlan alakot, melyeket lángesze teremtet, hírlapjaink összegyűjtjük, mint megannyi trónbeszédet, a gyöngék védőjének minden szavát; nőink szaválják a költő verseit; ifjuságunk az ő nevének kultuszában nevelkedik. Nem fogjuk elfeledni soha: bálorsunkban egy hatalmas szó emelkedett tügynk támogatására: száműzöttünk egykor egy másik száműzött mellett menedéket és vigaszt találtak. Mint a magyar sajtó munkásai mindenkori emlékezni fogunk azon csodaszavakra, melyek több, mint 30 évvel ezelőtt, egy francia szószekekről a sajtó szabadsága érdekében mondatk; ezek adnak bátorságot azon ránk háruló kötelesség teljesítésére: alkotni oly államot, melyben a civilizáció a renddel és szabadsággal együtt növekszik. Mit kívánhatunk Hugo Viktornak? A mig él, ő mindennap növekedni látja halhatatlanságát. Adja meg neki isten azt a legtöbb örömet, hogy érje meg azon elvek diadalát, melyeket fennen hirdetett Franciaország és az emberiség javára.” Következik mintegy kétszáz aláírás. A tér szűke miatt azonban nem írták alá az összes hírlapírók. Minden laptól a szerkesztő, s még két-három munkatárs.

— **Egy őz család.** Odráról (Horvátország irják: Egy Odra mellett fekvő falucsakában, Zabnóban, él egy szörnyű öreg házaspár, Relics vulgó Jakopies Tamás és Katalin. Van ezeknek egy hajadón leánykájok, a ki nem több mint 84 esztendő. Hű, gondos fiuk, ki csak néhány napja vesztette el 61 éves jó erőben levő feleségét, most azon panaszkodik, hogy rá, mint legfitalabbra hárul öreg szüllei és neje eltartásának gondja. Az atya, a ki csak másfél év óta véntül meg egy kissé a jobb oldálan, meg nem ritkult jó fehér hajjal tldögél a kályha mellett, szíjja kapa dohánját, éldegél tejen meg tojason; gyakran sopánkodik, hogy 103 esztendő korára már nem tud dolgozni. Hites társa azonban a ki három hónapja töltötte be 100-ik évét, már gyenge; beteges aszszony, úgy hogy napról-napra várják halálát. Ez a házaspár, mely 85 év óta él boldog házasságban, se ezüst, se arany, se gyémánt menyegzőjét nem tilt meg. Gyakran beszél, hogy az ő idejökben azon a tájon, a lányok már 14—15 sőt 12 éves korukban is férjhez mentek, míg a vőlegény nem vala idősebb 17—20 évesnél. Ez az öt tagból álló család így abban az időben, mikor fiu feleség még élt, összesen 419 éves volt; a mi mindenesetre nagyon tiszteletre méltó szám, a mai korán véntülő világban.

CSARNOK.

Apróságok.

Az oltárkép.

A courtrai egyházközség felszólította a festő Van Dykot, hogy templomuk főoltára számára fessen egy díszes oltárképet. Van Dyk a megrendelt képet elkészítette, Auversben, hol épen akkor tartózkodott, s midőn be volt fejezve, utra kelt, hogy maga helyezze el a festményt kitűzött helyére.

Megérkezésekor a szerzetesek rögtön meghanták őt, hogy lássák a képet. A festő kérte őket, hogy várjanak s legyenek türelemmel, míg a kép el lesz helyezve s illő távolból s illő világításban szemlélhetik azt. De nem akart senki szavára s felhozott okaira halgatni; követelték a festményt azonnal látni; Van Dyk nem kevéssé volt meglepetve, midőn legöngyölvén azt szemközti, látta, hogy a szerzetesek reá s művére a legnagyobb megvetéssel tekintenek. Nyomorult mázolónak nevezték őt, s művét csupa kontárkodásnak. Azt mondták, hogy Krisztus alakja hordárhoz hasonlít, hogy a többi alakok olyanok, mint valami bohócok s az egész társaság hátat fordított neki. Az egyik szemlélő azt tanácsolta neki, vigye el befestett vásznát s csináltasson belőle kályha ellenzét. Van Dykot e gancsok nem riasztották vissza. Elhelyezte az oltár felébe festményét, s másnap házról-házra járt, kérni az urakat, hogy tekintsék meg most már az oltárképet. De azok még figyelemre sem méltatták kérését, sőt újabb sértésekkel halmozták el a művészt.

Azonban pár valódi műtértő utazván át courtrai városán, megnézték az új oltárképet, nagyon bámultak ennek szépségét s a városban mindenfelé dicserétek annak nagy műbcsét. Csakhamar mindenfelől sereglettek a nézők a templomba, s mindenki a képet gyönyörűnek találta. A szerzetesek nem kerülheték el, hogy a művésznek némi elégtételt ne nyújtsanak a tévedett sértésekért; rendkívüli gyűlést hívtak össze s ebben elhatároztatt, hogy az oltárkép csakugyan nagyon szép, s egyhangu megelégedésüket kell kifejezni eziránt a festőnek s hogy ezt annál inkább bizonyítsák, még két más oltár számára is rendeljenek meg nála egy-egy képet. Van Dyk, az ajánlattételre azt felelte, hogy szilárd elhatározása, miszerint ezután csakis emberek és nem számarak számára fog képeket festeni.

KÖZGAZDASÁG.

BAROMVÁSÁR.

— Kolozsvárt, 1881. febr. 24. —

A mai heti baromvásárra m. e. 300 darab szarvasmarha hajtattott fel. A forgalom, mint az alábbi adatokból látható, elég élénk volt. Eladott:

Fejős tehén	15 drb.	párja	140—160 frt.
Meddő	41	„	115—145 frt.
2 éves borjú	19	„	65—85 frt.
1 éves	44	„	40—55 frt.
Összesen	119 drb.		

Nagyobb szarvasmarha u. m. ökör, bivaly, nem hajtattott fel.

A kosárfűz-tenyésztés és a kosárfonóipar Észak-Franciaországban. A rajnavideki gazdasági egylet a múlt őszszel egy tagját kiküldte Észak-Franciaország azon vidékeinek beutazására, melyek csaknem egy század óta híresek kosárfűz-tenyésztésük és kosárfonó iparukról. Az egylet kiküldöttje főleg a következőkben találta a francia kosárfűz-művelés elnökeit: A francia kosárfűz-telepek igen gondosan vannak tiltetve s nem kevesebb gondnal ápolva. A francia csak oly jeles fűzfajokat tiltet, melyeknek jóságáról tapasztalás után győződtek meg, s nem hagyja magát az érdekeltek nagy hangu dicserétei által félrevezetelni. Majdnem kizárólag a következő 3 fajt tenyészítik, u. m. salix amygdalina, salix viminalis és salix alba, mindhármát a legkitűnőbb válfajban. Az első különösen az utóbbi időben kedvelték nagyon meg, az utóbbit pedig hordóbaroncok körülfontására használják. A beszédet galyakat gondosan osztályozzák, s csak a legjobbakat hámozzák meg. A lehámozott vesszők közül ismét kiválasztják a hibásokat, és ezeket közönséges kosarak fonására használják fel. Csakis a teljesen hibátlan vesszőket használják a finomabb fonási munkára. Ebben a francziák feltűnőhatatlanok. Ezerféle fonott tárgyat képesek előállítani, melyeknek eleganczia és tartósság tekintetében sehol sem találunk párját. A fűzművelést bezárolag a meghámozásig magok a gazdák látják el. A fonás házi ipar, melyben részt vesz az egész család. Közönségesen minden család nemzedékről-nemzedékre csak egy sajátoságos nemét a fonott munkának állítja elő. A fűzzel és kész árukkal való kereskedést nagyobb kereskedő házak tizik. A kereskedő megveszi a hámozott vesszőket s átadja a fonóknak, kik az ő számára dolgozzák azokat fel. Nemely kereskedők, mint Drubigny Originyben, több mint ezer munkást foglalkoztatnak. A francia kosárfonó ipar termékével Franciaország határan tul is, főleg Angolországban és az Egyesült Államokban jelenékeny kereskedést tiznek. Kitűnő, eszközök és gépek könnyítik Franciaországban a fűzk művelését és a fonott áruk elkészítését. A telepek megnyesésére a galyak és dugványok metszésére szolgáló gépek kitűnők. Újabb időben a galyak hámozását és hasítását is gépekkel kezdik eszközölni. A kosárfűz-művelés és fonás Franciaországra nézve jelentékeny tőkéet képvisel s az illető vidékre nézve pepig valóságos áldásnak tekinthető.

A háziállatok közt előforduló ragályos betegségek feljelentésére nézve a földmívelési miniszter a törvényhatóságok által követendő eljárást rendeletileg megállapította. A rendelet szerint minden egyes ragályos jellegű betegségről (névszerint: himlő, lépfene, száj- és körömfájás, ragályos tüdővész, takonykor, bőrféreg, bujasenyv, rüh és veszett-ségről) azonnal írásbeli jelentés teendő a földmívelési minisztériumhoz, melyben a beteg állatok faja, száma, a tulajdonos neve, a község, melyből az állat esetleg hozatott, a község neve, a melyben a betegség kitört, valamint a foganatosított örintézkedések fellemlendők. A marhavész-gyanus esetek — mint eddig — táviratilag jelentendő. Minden hó 5, 13, 20. és 28-dik napján az utolsó heti jelentés óta fölmertül marhavész, ragályos tüdővész, száj- és körömfájás, lépfene, takonykor, bőrféreg, himlő és rühkór esetekről távirati jelentés teendő, továbbá fölemlendő az is, hogy a gyógykezelés alá vett állatok közül hány darab hullt el és hány gyógyult fel. Végül kimondja a rendelet, hogy a jelentéstételre s az ez ügyben felveendő statisztikai adatok összeállítására külön hírlapokat készítetett a minisztérium, melyek mintáját már közli a mai kivatalos lap.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

BÉKÉSY KÁROLY.

NYILTTÉR. *)

Egy könyv- és üzletvezető kerestetik.

Évi 600 frt fizetésre.

Ajánlatok e lap kiadóhivatalához intézendők.

*) E rovat alatt megjelenő cikkekért semmi felelősséget sem vállal. Szerk.

Magyar kir. államvasutak menetrendje.

(Keleti vonal)

Érvényes 1880. évi szeptember hó 10-étől.

Nagyvárad—predeali irány.

Allomások		Gyors- vonat		Személy- vonat		Teher- vonat		Allomások		Gyors- vonat		Személy- vonat		Teher- vonat		Allomások		Vegy. von.		Vegy. v.		
		2. sz.		4. sz.		42. sz.				2. sz.		4. sz.		42. sz.				112. sz.		116. sz.		
		óra	perc	óra	perc	óra	perc			óra	perc	óra	perc	óra	perc			óra	perc	óra	perc	óra
Budapest	Elind.	10	05	6	55	6	05	Karácsonfalva			—	—	2	35	1	28	Kocsárd (vend.)	Ind.	9	10	4	00
Czegléd	"	11	33	10	20	9	15	Balázsfalva		"	10	08	2	50	2	01	Kecze	"	9	46	4	36
Püspök-Ladány	"	1	51	2	22	1	56	Hosszu-Aszó		"	—	—	3	07	2	28	Maros-Ludas	"	10	18	5	08
Nagyvárad (Vendéglő)	Erk.	3	16	4	30	5	25	Mikeszása		"	—	—	3	23	2	59	Maros-Bogát	"	10	29	5	19
Nagy-Várad	Elind.	3	21	5	10			Kapus (Elágazás Nagy Szeben felé)	Erkez.	10	41	3	41	3	28	Csapó-Radnóth	"	11	13	6	05	
Várad-Velence	"	—	—	5	19	6	30	Kapus (Vendéglő)	Elind.	10	48	3	51	3	52	Nyárádtó	"	12	02	6	54	
Fugyi-Vásárhely	"	—	—	5	30	7	05	Medgyes	"	11	02	4	11	4	37	M.-Vásárhely	Erk.	12	26	7	18	
Mező-Telegd	"	3	52	5	52	8	00	Eczel	"	—	—	4	30	5	08	Tövis—gyulafehérvár						
Elesd	"	—	—	6	10	9	03	Erzsébetváros	"	11	24	4	44		6	00	Állomások.		Vegy. von.	212 sz.	Vegy. v.	214 sz.
Rév	"	4	27	6	34	10	00	Dános	"	—	—	5	04		6	39	Minden nap					
Csucsá (Vendéglő)	"	5	24	7	38	12	20	Szegesvár (Vendéglő)	Erkez.	11	51	5	22		7	09	óra		perc	óra	perc	
Bánffy-Hunyad	"	5	57	8	15	2	00	Szegesvár	Elind.	12	11	5	32				Tövis (vendéglő)	Ind.	2	39	8	20
Sztána	"	—	—	8	36	2	34	Héjasfalva	"	12	26	5	50				Gyulafehérvár (v.)	Erk.	3	11	9	10
Egeres	"	—	—	9	00	3	20	Erked	"	—	—	6	28				Gyulafehérvár (v.)	Ind.	3	26	—	—
Magyar-Gorbó	"	—	—	9	14	3	42	Bene	"	—	—	6	50				Arad	Erk.	11	50	—	—
Magyar-Nádas	"	—	—	9	30	4	20	Kacsa	"	—	—	7	11				Kapus—nagyszeben					
Kolozsvár (Vendéglő)	Erkez.	7	04	9	50	4	52	Homoród-Kőhalom	"	1	29	7	29				Állomások.		Vegy. v.	312 sz.	Vegy. v.	316 sz.
Kolozsvár	Elind.	7	14	10	14	5	20	Alsó-Rákos	"	—	—	7	56				Minden nap					
Apahida	"	—	—	10	36			Agostonfalva	"	2	04	8	18				óra		perc	óra	perc	
Kolozs-Kara	"	—	—	10	47	6	00	Köpecz	"	—	—	8	26				Kapus (vendéglő)	"	11	10	4	25
Virágosvölgy	"	—	—	11	28	6	18	Apacza	"	2	24	8	51				Nagy-Selyk	"	11	49	5	02
Gyéres	"	8	26	12	04	7	26	Mogyorós	"	—	—	9	04				Ladamos	"	12	34	5	45
Kocsárd (Elágazás M.-Vásárhely felé)	Erkez.	8	47	12	38	8	49	Földvár	"	2	44	9	23				Vizakna	"	1	14	6	23
Kocsárd (Vendéglő)	Elind.	8	50	12	48	9	41	Botfalva	"	—	—	9	40				Nagy-Szeben	Erk.	1	41	6	50
Maros-Ujvár	"	—	—	12	56	9	30	Brassó	"	3	25	10	12				Jegyzet. A vastagabb keretbe nyomatott					
Felvincz	"	—	—	1	03	9	42	Derecske	"	—	—	10	31				számok az esti 6 órától reggeli 5 óra 59 perczig					
Nagy-Enyed	"	9	16	1	27	10	00	Tömös	"	4	03	11	07				számított éjjeli időt jelentik.					
Tövis (Elágazás Gyulafehérvár felé)	Erkez.	9	32	1	47	11	00	Predeal	Erkez	4	28	11	39									
T. vis (Vendéglő)	Elind.	9	39	2	07	11	35	Bukarest	"	10	35	9	00									
						12	34															

Kocsárd—marosvásárhely

Állomások	Vegy. von. 112. sz.		Vegy. v. 116. sz.	
	óra	perc	óra	perc
Kocsárd (vend.) Ind.	9	10	4	00
Kecze	9	46	4	36
Maros-Ludas	10	18	5	08
Maros-Bogát	10	29	5	19
Csapó-Radnóth	11	13	6	05
Nyárád	12	02	6	54
M.-Vásárhely	12	26	7	18

Tövis—gyulafehérvár

Állomások.	Vegy. von. 212 sz.		Vegy. v. 214 sz.	
	óra	perc	óra	perc
Tövis (vendéglő) Ind.	2	39	8	20
Gyulafehérvár (v.) Erk.	3	11	9	10
Gyulafehérvár (v.) Ind.	3	26	—	—
Arad	11	50	—	—

Kapus—nagyszeben

Állomások.	Vegy. v. 312 sz.		Vegy. v. 316 sz.	
	óra	perc	óra	perc
Kapus (vendéglő)	11	10	4	25
Nagy-Selyk	11	49	5	02
Ladamos	12	34	5	45
Vizakna	1	14	6	23
Nagy-Szeben	1	41	6	50

Jegyzet. A vastagabb keretbe nyomtatott számok az esti 6 órától reggeli 5 óra 59 percig számított éjszakai időt jelentik.

114. szám.

Hirdetmény.

A nagymélt. m. kir. közmunka- és közlekedési ministerium az 1881. évi február hó 4-én kelt 214. számú rendeletével a Héjasfalva-Csikgyimesi államút 64—72. klm. szakaszán építendő kettős út-örház helyreállítását 2187 frt 18 kr. összeg erejéig engedélyezte.

A fent említett munkát fogantatásának biztosítása czéljából az 1881. márczius hó 7-ik napjának d. e. 10 órájára az udvarhely-megyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkát végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítható, s a részletes feltételekben előírt 5%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyi alkalommal nyújtsák be, amennyi a későbbben érkezettek figyelembe nem vevetnek.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett magy. kir. államépítészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban, naponként megtekinthetők.

Kelt Udvarhelyt, 1881. február 8-án.

Udvarhelymegyei m. kir. építészeti hivatal.

(121)

3—3

R. Maiti Triest

küld posta uton megváltan és bérmentve utánvét mellett csak 1 frt 90 krért

egy 5 kilogrammos kosárkában 35—40 darab legfinomabb kiválasszott messinai

narancsot vagy citromot.

(31) 10—12

Berger-féle orvosi KATRANY-SZAPPAN

orvosi tekintélyek által ajánlva. Ausztriában, Magyarországon, Franciaországban, Németországban, Hollandiában és Svájcban, Romániában stb. már 10 év óta legnépszerűbb tisztítószert.

A mindenféle bőrkütegek

mint szinte az arcbőr mindenféle tisztáltsággal ellen látnak. A bőrt az arcbőr mindenféle tisztáltsággal ellen látnak. A bőrt az arcbőr mindenféle tisztáltsággal ellen látnak.

A darabonként használati utasítással együtt 35 kr. A Berger-féle kátrany-szappan 40%-os tiszta kátrány tartalmú, melyet a legfinomabb szappanból készítenek, és amelynek a legfinomabb szappanból készítenek, és amelynek a legfinomabb szappanból készítenek.

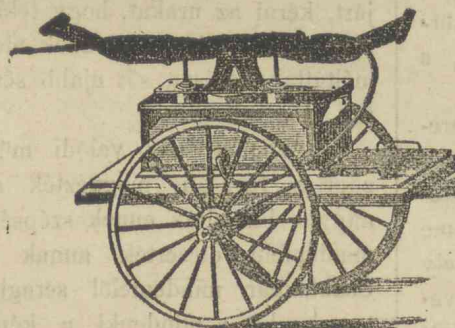
Csalások kicserélése végett a gyógyszerárakban világosan Berger-féle kátrany-szappan kérendő. s ügyelni kell a zöld csomagolásra s az ide mellékelt védjegyre.

Egyedüli helyettes a bel- és külföld részére: G. HELL Gyógysz. TROPPAU, hova a megbízások és a közlések is küldendők.

Főraktár Kolozsvárt: Székely Miklós, Bíró János, Dr. Hintz György gyógyszerész utraknál és Erdély majdnem minden gyógyszerárában.

Minden eddigi világtárlaton és orsz. kiállításon a legnagyobb díjakkal kitüntetve.

ELSŐ MAGYAR
Gép- és tűzoltószergyár,
harang
és
ércöntőde.

VALZER FERENCZ,
erdélyországi
FIÓKTELEPE
Kolozsvár
Belmonostor-utca 12. szám
KIS-HÁZ.

Hazánk legnagyobb, korszerűen berendezett gyára
HARANGOK, TŰZOLTÁSZATI és VIZMŰINTÉZETI GÉPEK

KÉSZÍTÉSÉRE,

a gyárral kapcsolatos vízművezetési osztály a jelenben egyedüli belföldi szivattyúgyárt képezi, melyben minden készülék megfelel a legújabb és szivattyús kutak jótállás mellett készítettnek.

Képes árlap kívánatra bérmentve megküldetik.